

Valvontaosasto
OHJAS
Oikeudelliset asiat
Juha Vilkkö

2.5.2018

Hallintovaliokunta
sähköpostitse
HaV@eduskunta.fi

Tullin lausunto asiassa Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 31/2018 vp)

Lausunnon antaja

Tulli/tulliylitarkastaja Juha Vilkkö, puhelin 04033 22791; juha.vilkkö@tulli.fi

Lausunto:

Ehdotettavalla lailla pantaisiin täytäntöön rikosasioiden tietosuojadirektiivi eli Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2016/680/EU.

Tullin osalta ehdotettavaa täytäntöönpanolakia sovelletaan sen 1 § 1 momentin mukaisesti henkilötietojen käsittelyyn Tullin suorittaessa toimivaltaansa kuuluvia rikosten ennalta estämis-, paljastamis-, selvittämis- ja syyteharkintaan saattamistehtäviä. Sen sijaan säännöksen perustelujenkaan mukaan lain soveltamisalaan eivät kuuluisi Tullille säädetyistä tehtävistä esimerkiksi EU:n tullilainsäädännön toimeenpanoon liittyvät tehtävät, verotuksen toimittaminen, valvontatehtävät, ulkomaankaupan tilastointi tai laboratoriotutkimukset, vaan näiden osalta sovellettavaksi tulisi yleinen tietosuoja-asetus.

Hallituksen esityksen taloudellisia vaikutuksia käsittelevässä kappaleessa 6.1. on todettu, että Tullin osalta ehdotetun lain vaatimusten toteuttaminen ei alustavan arvion mukaan edellyttäisi järjestelmämuutoksia Tullin rekistereihin, eikä siitä täten aiheutuisi merkittäviä kustannuksia. Ilmenneiden seikkojen vuoksi arviota kertaluonteisten kustannusten määrästä on nyttemmin tarkennettu noin 350.000 - 500.000 euroksi. Määrä koostuu toisaalta lokitieto- ja eri ryhmiin kuuluvien rekisteröityjen erillään pitovelvoitteesta aiheutuvista

Valvontaosasto
OHJAS
Oikeudelliset asiat
Juha Vilkkö

2.5.2018

muutostarpeista teknisiin järjestelmiin ja toisaalta muun muassa tietoturvaloukkausten käsittelyä koskevista uusista menettelysäännöksistä.

Tullin käsityksen mukaan ehdotettavan täytäntöönpanolain merkitys jää lähinnä Tullin omaa henkilötietolakia täydentäväksi. Tämä käy ilmi paitsi ehdotettavan lain 2 § 1 momentista, myös sitä koskevista yksityiskohtaisista perusteluista. Sen vuoksi eräät jossain määrin ongelmalliseksi koettavat täytäntöönpanolain säännökset tultaneen huomioimaan mainittua Tullin henkilötietolakia direktiivin täytäntöönpanon vuoksi uusittaessa. Siinä yhteydessä huomioitava seikka koskee esimerkiksi ehdotetun täytäntöönpanolain 23 § 2 momentin mukaista rekisteröidyn tarkastusoikeutta. Ehdotetussa muodossaan rekisteröity voisi esittää tarkastuspyynnön esimerkiksi omakätisesti allekirjoitetulla pyynnöllä postin kautta. Tällaisissa tilanteissa mahdollisuus tarkastusoikeuden väärinkäyttöön on suuri. Sen vuoksi tarkastusoikeudesta tulisi säätää Tullin uudessa henkilötietolaissa ensi sijaisesti nykysäädöstä vastaavasti siten, että tarkastusoikeus voitaisiin toteuttaa vain henkilökohtaisella käynnillä rekisterinpitäjän luona. Vaihtoehtona tälle tarkastuspyyntö olisi tehtävä vähintään luotettavaa sähköistä tunnistusta käyttäen.

Henkilötietojen siirtoa kolmansiin maihin ja kansainvälisille järjestöille koskevan täytäntöönpanolain 7 luvun osalta Tulli toteaa seuraavaa:

Suomi on sitoutunut yli 10 tulliyhteistyötä koskevaan kansainväliseen EU:n ulkopuolisen maan kanssa tehtyyn sopimukseen. Niistä monessa on säännöksiä myös henkilötietojen luovuttamisesta maasta toiseen. Hallituksen esityksen sivuilla 10 ja 17 direktiivin 61 artiklaan viitatus mukaisesti tällaiset ennen 6.5.2016 tehdyt sopimukset ovat edelleen voimassa, kunnes niitä muutetaan tai ne korvataan tai kumotaan. Edellytyksenä artiklan mukaan on, että ne ovat ennen mainittua päivää olleen unionin oikeuden mukaisia.

Tulli tulkitsee mainittua artiklaa lähtökohtaisesti niin, että henkilötietojen siirtoja kolmansiin maihin koskevaa 7 lukua voidaan soveltaa tietojen siirtoihin Suomen ja mainittujen sopimusmaiden kesken, jos lain soveltaminen ei johtaisi ristiriitaan kyseisen sopimuksen kanssa. Siten esimerkiksi, jos ilmenee, että tällaisen sopimuksen osapuolimalle on siirretty tietoja virheellisesti, ilmoitetaan asiasta vastaanottajamalle lain 9 § 3 momentin mukaisesti, jos kyseisessä sopimuksessa ei tällaisesta seikasta ole sovittu toisin.